

2016 preek zondag 11 december 3e advent, 'Gaudete' (verheug u) "Bent u degene die komen zou.."

Jesaja 35: 1-10

Mattheus 11: 2-20

Afbeelding: Glazen ruit, Rijksmuseum.
Johannes de Doper in de gevangenis.

Johannes de Doper was gevangen genomen en in de boeien geslagen door Herodes. Johannes had namelijk geprotesteerd tegen tegen Herodes' voornemen om de vrouw van zijn broer Philippus te trouwen, genaamd Herodias. Johannes had Herodes dat verboden. Dat was hem door Herodes niet in dank afgenomen; hij had het huwelijk doorgezet en Johannes in de cel gegooid. Het liefst had hij Johannes voor altijd zijn lastige mond gesnoerd, maar dat durfde hij niet, want het volk eerde Johannes als een grote profeet.

Johannes hoorde waarschijnlijk van zijn leerlingen die hem kwamen opzoeken in de gevangenis (op de voorkant van de liturgie ziet u er een afbeelding van) over Jezus en zijn onderricht en genezingen.

In het donker van zijn vochtige kerker was hij langzaam maar zeker gaan twijfelen. Aan zijn leven misschien: waar was het nu goed voor geweest? Zijn boeteprediking, het dopen van mensen, zijn geroep in de woestijn? Kwam hij ooit nog levend uit deze cel? En Jezus, was Jezus werkelijk degene wiens komst hij zelf had aangekondigd? Is hij werkelijk de Messias? Zijn optreden is zo anders dan het zijne was geweest. 'Addereengebroad' had hij zelf geroepen, 'bekeer je, de bijl ligt aan de wortel van de boom. Die na mij komt zal het kaf van het koren scheiden.'

Hij had de mensen angst aangejaagd, met verdoemenis en schuld, maar deze Jezus? Deze mens dreigt niet met een bijl aan de wortel van de bomen en hij lijkt zelfs meer van het kaf dan van het koren te houden. Hij spreekt niet over boete maar over het koninkrijk der hemelen en is vol mededogen voor kwetsbaren, kleinen en zwakken. En in de situatie van het volk was niets veranderd. Het volk leed nog steeds onder de Romeinse bezetter.

Hij stuurt twee van zijn discipelen (want ook hij had leerlingen), naar Jezus toe met de vertwijfelde vraag: 'Bent u degene die komen zou of moeten we een ander verwachten?'

Jezus geeft geen rechtstreeks antwoord. Johannes moet zelf oordelen of hij, Jezus de Messias is. Jezus neemt die beslissing niet voor hem en kan die ook niet maken. Johannes zelf moet op grond van zijn antwoord beslissen of dit de Messias is op wie

gewacht wordt. En met zijn antwoord citeert de zes profetenwoorden uit Jesaja die we vanmorgen hoorden:

‘Zeg tegen Johannes wat jullie horen en zien: blinden kunnen weer zien en verlamden weer lopen, mensen met huidvraat worden gereinigd en doven kunnen weer horen, doden worden opgewekt en aan armen wordt het goede nieuws bekendgemaakt.’

Hoe zou Johannes deze woorden aangehoord hebben? Zouden ze zijn vertwijfeling en twijfel hebben weggenomen? Je vraagt het je af. Misschien begon hij meer van Jezus te begrijpen door deze woorden. Maar misschien was zijn desillusie wel totaal en bleef Jezus voor hem een steen des aanstoots. Hoe hij erop reageerde wordt ons niet verteld. Wel horen we later in het evangelie hoe het verder met hem ging: dat hij onthoofd wordt en dat zijn onthoofding de wens was van Herodias, die haar dochter Salome influisterde: ‘Vraag het hoofd van Johannes de Doper.’ Salome had namelijk zo bevallig gedanst voor de koning en zijn gasten dat hij haar had gezegd: ‘Vraag wat je wilt en je zult het krijgen.’ En het hoofd van Johannes werd op een schotel naar haar toe gebracht.

En zo kwam het leven van Johannes, de voorloper, aan zijn gruwelijke tragische eind. Wat een hard en moeilijk leven is dit geweest, huiveringwekkend. Johannes de Doper doet denken aan Mozes die zijn volk in de woestijn tot bij het beloofde land bracht maar er niet in mocht binnengaan. Zo heeft ook Johannes zijn volk door de woestijn geleid maar in zijn aanvechting en twijfel heeft hij niet echt de verwachte Messias herkend. En zo bleef hij op de drempel staan van het Koninkrijk der hemelen, waar hij niet in kon.

Jezus sprak niet anders dan met groot respect over Johannes, zijn wegbereider. ‘Geen groter man tot nu toe is er geweest dan hij’ zei Jezus. Hij was Elia die terugkeerde. Johannes was niet iemand die met alle winden meewaaide, maar een man gehuld in een kameelharen mantel, levend in de woestijn, een profeet als geen ander. Maar van het koninkrijk der hemelen en de Messias had hij niet veel begrepen. ‘De kleinste in dat koninkrijk’, zegt Jezus ‘is daar groter dan hij’.

Jezus en Johannes, ze zijn aan elkaar verwant. Beiden zijn ze in de ban van God en zijn Geest. Maar bij de overeenkomsten zijn de verschillen tussen Johannes en Jezus groot. Jezus schildert het verschil zelf in een kleine parabel, over kinderen op het marktplein, kinderen die teleurgesteld zijn dat men niet wil dansen als ze op de fluit spelen. Jezus speelt voor de mensenkinderen op de fluit, opdat ze vol vreugde zullen dansen. Hij wil van het leven een dansfeest maken met zijn goede nieuws. Hij hield van de mensen, van het leven, at en dronk met hen. Johannes daarentegen dreigde met onheil en verdoemenis, hij at en dronk niet en hield zich ver van de mensen op. Maar voor de mensen is het nooit goed. De een te streng, de ander een mens die van het leven geniet.

‘Bent u degene die komen zou of moeten we een ander verwachten?’

Misschien dat wij ook op momenten deze vraag hebben. ‘Christus, bent u de beloofde Messias? Heeft de mensheid op u zitten wachten? Wat is er nu wezenlijk veranderd na uw leven en dood, 2000 jaar geleden?’

En als wij hem die vraag stellen en Jezus ons aankijkt en zegt: ‘Oordeel zelf: blinden zien, lammen lopen, doven kunnen weer horen, melaatsen worden genezen, doden worden genezen en het goede nieuws is bekend gemaakt, zijn wij dan overtuigd?’

Christus is de beloofde Messias, alleen voor wie hem als Messias herkent. Er is geen objectief oordeel, alleen een subjectief oordeel mogelijk. Er is geen vaststaand feit dat Jezus de Messias is op wie wij wachten. Volksstammen en andere religies ontkennen dat ook zoals u weet. Of Jezus de Messias is kunnen wij alleen, ieder voor zich ervaren, bekennen. Hem als Messias erkennen is een hoogstpersoonlijke geloofsdaad, een daad van overgave, van vertrouwen, van ons hart geven aan.

En dat is dan de grote vraag in deze adventtijd: of wij op hem zitten te wachten of wij aan deze mens ons hart geven, of wij op hem en op wat hij leerde en deed onze hoop vestigen. Of wij van hem ons heil verwachten en bij hem onze toevlucht zoeken. Wat hij deed was mensen helen, oprichten, bevrijden van hun angst, de oneindige liefde van God verkondigen, het goede nieuws brengen, van het leven een dansfeest maken. Deze mens van 2000 jaar geleden, wiens leven verhuld is in de sluiers van de tijd, verhuld is in de interpretaties van zijn volgelingen, een mens uit zo’n andere tijd en zo’n andere cultuur, is zijn gestalte levende werkelijkheid voor ons? Is de weg die hij wees de weg die ook nu nog geldig? In onze tijd van Trump en Wilders, van macht en brute machtspolitiek, van heersers met marmeren paleizen met badkamers en gouden kranen, van toenemende desintegratie, in Europa, in de wereld, dreigende en verwoestende oorlogen en de ongekende gevolgen van de klimaatveranderingen? Houdt daarin deze goede boodschap het?

Niet te snel ja zeggen. Want misschien overstemt u dan uw twijfel of zelfs uw vertwijfeling hoe het moet met u, met deze wereld.

Ja zeggen, beamen dat de Christus uw Messias is, kan alleen in een relatie met hem, in verbinding met Christus.

Misschien leven wij tussen twee polen, de polen van Johannes en Christus. Misschien leeft Johannes in ons eigen hart, Johannes die zijn leven lang uitzag naar de komst van de Messias, maar hem nauwelijks herkent. Johannes is misschien de kant in ons die zegt dat we Gods liefde moeten verdienen door te veranderen, dat we eerst een beter mens moeten worden, dat we ons moeten bekeren. De stem die zegt dat we niet goed zijn zoals we zijn. Die twijfelt of dit werkelijk de Messias kan zijn waarop de wereld in al haar ontredde wacht: een gestalte zonder eer, zonder glorie, zonder macht, niet overweldigend of indrukwekkend, die geen korte metten maakt met politieke machthebbers maar wiens verlangen en inzet is niets meer is dan dat mensen genezen van hun ellende en herleven en Gods liefde ervaren. Dat is de andere kant, de stem van Christus die ons onvoorwaardelijk aanvaardt, die ons, lammen, doven, blinden wil helen en genezen en het Licht van God wil laten aanschouwen. Naar wiens onvoorwaardelijke liefde we zo kunnen verlangen, naar de ruimte van zijn hart, zijn ontferming en zijn licht.

Bent u het die komen zou? Of hebben wij een ander te verwachten? Het is de vraag van advent. Stemmen we in met de oeroude liederen van vreugde die bij deze zondag in de advent horen en zeggen we ja en amen?

Heer, er is toch geen andere weg voor deze wereld dan die van u? Die van liefde, van vertrouwen en compassie?

Amen.